

فصلنامه علمی تخصصی فقه و حقوق معاصر

سال هفتم، شماره هفدهم، پاییز ۱۴۰۰، ص ۱۳۱-۱۵۷

نقش نظام بانکی در زمینه سازی جرم پولشویی در ایران^۱

مهدی بختیاری^۲

چکیده:

امروزه فعالیت‌های اقتصادی و تجاری در استقرار و ثبات سیاسی کشورهای نقش مهمی را بازی می‌کنند و معادلات سیاسی دنیا و روابط دو یا چندجانبه کشورها بر اساس قدرت اقتصادی و بازرگانی آن‌ها رقم می‌خورد. این مقاله به روش توصیفی-تحلیلی به بررسی نقش نظام بانکی در زمینه سازی جرم پولشویی در ایران پرداخته ایم و یافته‌ها حاکی از این می‌باشد که: پولشویی یعنی تطهیر و قانونی جلوه دادن عواید حاصل از رفتارهای مجرمانه در سطح جهان، رشد بسیاری یافته است، به طوری که به یکی از معضلات حاد اقتصاد جهانی تبدیل شده است. به همین دلیل عزم جامعه بین‌المللی بر مبارزه با آن متمرکز شده است. بر این اساس در سطح بین‌المللی تلاش‌های متعددی همچون کنوانسیون سازمان ملل درباره مواد مخدر یا کنوانسیون مبارزه با مواد مخدر و داروهای روان‌گردان، اساسنامه کمیته باسل، منشور ۱۹۹۰ اتحادیه اروپا، کنوانسیون پالرمو و... برای مبارزه با این پدیده انجام شده است. در جمهوری اسلامی ایران نیز با توجه به قرار گرفتن کشور در مسیر ترانزیت مواد مخدر، خلأهای سیستم بانکی و... از سال‌ها قبل، موضوع مبارزه با پولشویی مورد توجه قرار گرفت تا اینکه قانون ناظر به آن در سال ۱۳۸۶ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و سازوکارهای مبارزه با این پدیده تبیین شد. یکی از نتایج پژوهش وجود نقایصی در سیستم بانکی، ارزی، گمرکی، مالیاتی، آماری و... در کشور است که باعث شده همچنان ضرورت بازنگری و به‌روزرسانی سیاست‌ها جهت مبارزه با این پدیده احساس گردد.

کلیدواژه‌ها: نقش، نظام بانکی، جرم پولشویی

^۱ - تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۹/۰۹ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۰/۱۱
^۲ - دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد اسلامشهر.

پول شویی یا تطهیر پول عبارت است از فرایند تغییر شکل یا نحوه استفاده عواید نامشروع جرائم اقتصادی به قصد اختفای منبع چنین عوایدی است. در عملیات پول شویی به عنوان یک فعالیت مجرمانه مالی درآمدهایی که زاییده فعالیت‌های غیر قانونی است به گونه ای با درآمدهای حاصل از فعالیت‌های قانونی در می‌آمیزد که امکان شناسایی و تفکیک آن‌ها از یکدیگر ممکن نیست و می‌توان از این درآمدهای غیر قانونی با حداقل ریسک برای فعالیت‌های دیگری در آینده استفاده کرد. از آنجا که پول‌شویی و جرائم مقدماتی آن نظیر رشاء و ارتشاء، عملیات بازارها را مختل می‌کند، معاملاتی که برای مقاصد پول‌شویی انجام می‌گیرد تقاضا برای نقدینگی را افزایش می‌دهد؛ نرخ بهره و مبادله را بی ثبات می‌کند؛ به رقابت غیر عادلانه منجر می‌شود و تورم را در کشورهایی که تبهکاران فعالیت‌های تجاری خود را انجام می‌دهند به شدت افزایش می‌دهد. پول‌شویی اعتبار و در نتیجه ثبات بازارهای مالی را از بین می‌برد، تمام سیستم مالی کشور حتی نظام مالی منطقه مورد نظر دچار آسیب پذیری جدی می‌شود و کشورهای کوچک در برابر پول‌شویی آسیب پذیری بیشتری دارند نیاز به رسیدگی به این معضل مهم پیش روی کشورها مخصوصاً کشورهای در حال توسعه احساس می‌شود که منظور من در این تحقیق پیدا کردن و ارائه راه حل‌هایی در این زمینه است که البته اختلافاتی هم مشاهده می‌شود که برخی در مورد کنترل شرکت‌های مالی و بیمه‌ها و بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری نظر می‌دهند و برخی به کنترل مرزها و کنترل سیستم‌های رایانه ای و قاچاق و غیره نظر دارند که در تحقیق رسیدگی و ارائه نظر خواهد شد.

اقتصاد ایران از جمله نظام‌های اقتصادی بی نظم جهان است. وجود مراکز متعدد تصمیم گیری و سیاست گذار اقتصادی، سیاست گذاری و تولید امور بازرگانی تعداد مراکز سیاست خود گردانی مالی نهادها و سازمان‌های دولتی، نقصان نظارت جامع بانک مرکزی بر گردش پولی و بازار مالی کشور، همگی دست به دست هم داده‌اند

تا ایران نتواند از یک نظام اقتصادی تعریف شده با یک سیاست گذاری کلان اقتصادی توسعه گرا برخوردار شود. از طرف دیگر گسترش روز افزون صندوق‌های قرض الحسنه و مؤسسات اعتباری که مجوز تأسیس و فعالیت آن‌ها را وزارت خانه‌ها و نهادهای غیراقتصادی صادر می‌کنند خارج از حوزه نظارت بانک مرکزی و وزارت امور اقتصادی و دارایی قرار دارند و همین امر باعث شده تا حاکمیت کامل دولت بر گردش نقدینگی و بازارهای پولی و مالی کشور محدود گردد. پیشینه اقدامات بین المللی درباره پولشویی رشد پرشتاب عزم جهانی، انبوه پیمان نامه‌ها و قوانین بین المللی به دست آمده گرایش چشمگیر کشورها به اتخاذ تدابیر جهانی اندیشیده شده در این باره اهمیت ویژه و جدی تهدیدهای ناشی از پولشویی را در دنیای امروز به خوبی نمایان می‌سازد.

مفاهیم

معنای لغوی پول شویی

پس از شناسایی و تعاریف در مورد پول کثیف حال می‌توان به تعریف پولشویی پرداخت که متشکل از پول و مصدر شستشو که شستن است و پولشویی و یا تطهیر پول در زبان فارسی به معنای پاک کردن؛ غسل دادن؛ آب کشیدن است و در منبع دیگر پاکیزه ساختن با آب است و پول نیز وسیله داد و ستد است، زر و سیم یا فلز دیگر مسکوک رائج (دهخدا: ۱۳۷۵، ج ۴، ۳۹۱).

پولشویی در اصطلاح

پولشویی یا تطهیر درآمد ناشی از جرم یا پاک نمایی اموال ناشی از جرم اصطلاحاتی هستند که در جهت تبیین و بیان این فرایند بکار برده می‌شوند و استفاده از پولشویی به جای تطهیر درآمد ناشی از جرم مناسب تر است،

زیرا تطهیر به معنای پاک کردن دارای بار ادبی مثبت است و پدیده مجرمانه مورد نظر باید با تعبیری بیان شود که این بار را نداشته باشد (شهریاری: ۱۳۸۶، ۳).

منظور از «تطهیر مال»، مخفی کردن منبع اصلی اموال ناشی از جرم و تبدیل آن‌ها به اموال پاک است، به گونه‌ای که یافتن منبع اصلی مال غیرممکن یا دشوار گردد (میرمحمدصادقی: ۱۳۸۵، ۳۳۲).

پولشویی روی دیگر یا نیم‌رخ مالی فعالیت‌های بزه‌کارانه و فریبنده مجرمانه است که طی آن درآمدهای حاصل از فعالیت‌های مجرمانه و غیرقانونی طی روندی در مجاری قانونی تطهیر و پاک می‌شود (کمیته معاضدت قضایی ستاد مبارزه با مواد مخدر: ۱۳۸۲، ۷۶).

به عبارت دیگر، «پولشویی» فرایندی است که طی آن منبع اصلی درآمدهای حاصل از اعمال مجرمانه مخفی نگه داشته شده و به این درآمدها جلوه‌ای پاک و حاصل از اعمال قانونی بخشیده شود (موسوی مقدم: ۱۳۸۱، ۳۰).

صرف نظر از تفاوت‌های موجود در تعریف‌های مذکور که متأثر از سیاست‌های جنایی متفاوت هستند و صرف نظر از اینکه درآمدهای ناشی از جرم را موضوع پولشویی بدانیم یا درآمدهای حاصل از اعمال نامشروع و غیرقانونی و صرف نظر از اینکه آنچه که مورد تطهیر قرار می‌گیرد، پول نقد باشد یا هر چیز دارای ارزش مالی، وجوه مشترک تعاریف مذکور را می‌توان این موارد دانست: حصول درآمد از یک فعل یا ترک فعل مجرمانه یا غیرقانونی، دست زدن به فعل و انفعالاتی برای پنهان کردن منبع درآمدهای مذکور و علم مرتکب نسبت به منبع درآمدهاست. به عبارت دیگر یک فعالیت غیر قانونی است که طی انجامان عواید و درآمدهای ناشی از فعالیت‌های غیر قانونی به نحوی، ظاهری قانونی به خود بگیرد، به عبارت دیگر پول‌های کثیف ناشی از اعمال خلاف به پول به ظاهر تمیز تبدیل گشته و به چرخه اقتصاد رسمی وارد می‌شود، پولشویی فعالیتی مجرمانه، در مقیاس بزرگ، گروهی، مستمر

و دراز مدت است که ممکن است از مرزهای جغرافیایی کشور مفروض نیز فراتر رود (رهبر و میرزاوند: ۱۳۸۹، ۲).

فرآیند پول شویی

در این قسمت به مطالبی پیرامون فرآیند پول شویی که شامل مراحل پول شویی و روش های پول شویی است می پردازیم و سپس به مقایسه روش های پول شویی را خواهیم پرداخت.

عملیات پول شویی

عملیات پول شویی در چند مرحله صورت می گیرد:

مراحل پول شویی

مراحل پول شویی عبارت است از:

موقعیت یابی^۳

اولین مرحله، از فرآیند جرم پول شویی، موقعیت یابی یا تزریق وجوه حاصل از فعالیت های غیر قانونی به شبکه مالی رسمی، با هدف تبدیل عواید از حالت نقدی به ابزارها و دارایی های مالی است. در این مرحله، پول نقد و چک های مسافرتی وارد نظام بانکی کشور می شوند. بنابراین، ردیابی اعمال خلاف بسیار آسان است. پس قوانین بانکی باید به گونه ای تغییر یابند که فعالیت های مالی بیش از سقف معین ماهانه گزارش شوند (جباری: ۱۳۸۷، ۳۸).

^۳ -Placemen

این مرحله «ورود و جاسازی» نیز نام دارد. شاید بتوان گفت، پیش از این مرحله، یک مرحله دیگر نیز هست که آن را می‌توان «تولید پول» نامید. مواد مخدر موجود در خیابان‌ها یک داد و ستد نقدی است، زیرا تنها مال‌التجاره قابل قبول، پول نقد است. دلیل دیگر اینکه پول نقد روش خوبی برای ناشناخته ماندن خریدار و فروشنده و بی‌نام و نشان ماندن معامله است. با وجود این، پول نقد به خودی خود، مایه زحمت و دردسر است، مثلاً، کیف دستی حاوی یکصد هزار دلار به صورت اسکناس‌های ده دلاری، بیست پوند وزن دارد که بسته سنگینی است. علاوه بر آن، حمل این مقدار پول هم به دور از احتیاط بوده و ممکن است سرقت شود و کشف آن توسط پلیس منجر به سؤالاتی خطرناک از حامل آن می‌گردد. همه موارد جابه‌جایی پول مانند مثال مزبور، به سادگی و بدون دردسر انجام نمی‌گیرند، اما در واقع، همین مرحله از فرایند تطهیر پول بزرگ‌ترین مخاطره است، زیرا به علت امکان کشف شدن موضوع، بر سر راه مجرم قرار می‌گیرد. مثلاً، ممکن است هر ناشناسی که وارد بانک می‌شود و مقادیر زیادی پول به حساب شخص ثالثی واریز می‌کند، سوءظن برانگیز باشد. برخی از معمول‌ترین روش‌ها برای جلوگیری از کشف شدن، به کارگیری چندین نفر است، یعنی پول به چندین قسمت تقسیم می‌شود و به حساب‌های جداگانه واریز می‌گردد (صحرایان: ۱۳۸۱، ۱۶۳).

از جمله روش‌هایی که در این مرحله مورد استفاده مجرمان قرار می‌گیرد، شیوه‌ای است که در اصطلاح اسمورفینگ نامیده می‌شود. با این توضیح که وجوه به مبلغ‌های کوچک تقسیم شده از سیستم مالی خارج می‌شود و بعد دوباره به سیستم تزریق می‌شود. روش دیگر سرمایه‌گذاری در مؤسسات مالی خارجی، خرید اشیا گرانبها مثل آثار هنری، طلا، فلزات و سنگ‌های قیمتی یا اشیا عتیقه، هواپیما، خرید اوراق قرضه یا ارز و... است تا در وهله ثانی بتوان آنها را فروخت و پول حاصله را ناشی از ان اشیا قلمداد کرد. از دیگر روش‌ها تشکیل شرکت‌های صوری شرکت‌هایی که به منظور پول‌شویی تأسیس می‌گردند که البته همانطور که می‌دانیم بهترین روش در این

مرحله در اختیار داشتن یک موسسه مالی مثل بانک و همکاری یکی از مدیران اصلی بانک در پروسه پولشویی است (کمالی: ۱۳۹۱، ۱۷).

به نظر نگارنده، هدف این مرحله از پولشویی، ارائه دارایی به صورت تجارت مشروع است که با تصرف مادی در مقدار درآمد نقدی و به منظور انتقال آن از محل تحصیل، انجام گرفته و سعی می‌شود به مناطق تجاری برده شود که اخفای دارایی در آن‌ها سهل است و شناخت واقعی منبع آن مشکل. این مرحله، مرحله اساسی است و در قالب عملیات ورود دارایی کثیف به مؤسسات مالی داخل در اقتصاد دولتی یا وارد نمودن آن دارایی در یک موسسه مالی خارج از محل اصلی تحصیل مال، تجلی می‌یابد. از سوی دیگر، می‌توان گفت: این مرحله ضعیف‌ترین حلقه از زنجیره پولشویی است؛ زیرا امکان کشف آن زیاد است، مگر اینکه وقفه‌ای طولانی بین جمع‌آوری پول و داخل کردن آن در نظام بانکی صورت گیرد.

تغییر وضعیت^۴

این مرحله را لایه سازی یا مرحله انشعابی یا تحرکی نیز نامیده می‌شود و در این مرحله پول نامشروع در درون موسسه مالی که ابتدا به انجا سپرده شده است به چندین شاخه منشعب گردیده یا از درون چندین موسسه عبور داده شده یا به نحوی دستکاری می‌شود که تنها یک چهره حقیقی از مبدأ و ماخذ ایجاد پول بجای ماند. در این مرحله، درآمدهای غیرقانونی حاصل شده با استفاده از عملیات بانکی از منبع اصلی خود جدا می‌شوند یا در بین بانک‌های کشور جابه‌جا می‌گردند. در این مرحله نیز شناسایی فعالیت خلاف آسان است (شهریاری: ۱۳۸۶: ۱۵۱).

^۴ - Layering

این مرحله شامل مجموعه‌ای از معاملات با هدف مخفی کردن منشأ اصلی پول بوده و مشتمل بر محو اثر و ردیابی منشأ پول‌های نامشروع با به گردش در آوردن آن‌ها از طریق عملیات مالی متعدد و مشروع جلوه دادن هویت واقعی عملیات است. این مرحله بسیار پیچیده است و عموماً از ماهیت بین‌المللی برخوردار است. اعلام قیمت‌های گران برای کالاها جهت حمل از کشوری به کشور دیگر یکی از روش‌های انشعابی یا تحرکی است که انتقال پول را به خارج از کشور در صورت تأیید مدارک ممکن می‌سازد (مارش: ۱۳۷۹، ۷).

استفاده از کارت‌های اعتباری با ارزش زیاد جهت پرداخت برای خرید کالا و خدمات و نیز پرداخت صورت حساب کالا از طریق کارت‌های اعتباری با پول‌های سپرده شده در بانک‌ها دور از کرانه تحت لوای حفظ اسرار بانکی یکی دیگر از راههای اسانی است که توسط پولشوها و فراریان مالیاتی اتخاذ می‌گردد (ژان: ۱۳۷۸، ۲۴).

حالت دیگری که می‌توان در نظر گرفت معاملات سلف است و که از سوی مسلمانان صورت می‌پذیرد با توجه به اینکه ربا خواری در دین اسلام عملی حرام است و معاملات سلف احتکاری نیز در کشورهای مسلمان حرام است. لذا انجام این چنین معاملات از طریق شرکت‌های بین‌المللی معامله کننده کالاها و خدمات مجاز است. بنابراین نقش برخی از بازرگانان مسلمان نیز در عمل فوق مشخص می‌شود، برای مثال، تطهیرکننده پول می‌تواند از طریق الکترونیکی عواید حاصل شده را از کشوری به کشور دیگر بفرستد، سپس آن‌ها را در راه‌های مالی پیشرفته یا در فروشگاه‌های دور از کرانه سرمایه‌گذاری نماید. تلاش برای پنهان کردن منبع اصلی مالکیت در این مرحله با ایجاد لایه‌هایی از داد و ستدهای پیچیده مالی صورت می‌گیرد. با این کار، سیر حسابرسی، مبهم و پنهان می‌ماند. اقدام اصلی در جهت پنهان کردن اثر جرم مبنا برای بی‌اثر کردن تعقیب قانونی مجرمان، در این مرحله صورت می‌پذیرد و در این زمینه، پول‌های نامشروع سپرده شده در مؤسسات مالی، به چندین شاخه منشعب می‌گردند یا از درون چندین مؤسسه عبور داده می‌شوند یا به نحوی دست‌کاری می‌گردند که تنها یک چهره

غیرحقیقی از مبدأ ایجاد پول بر جای می‌ماند. در نتیجه، در این مرحله، لایه‌سازی امکان اخفای اموال فراهم شده برای تطهیر پول را مهیا می‌سازد که هدف از آن جدا کردن اموال از منابع مشکوک و پوشش قانونی و مشروع دادن به اموال است. این مرحله با بازگرداندن اموال کثیف به حساب‌های بانکی صورت می‌گیرد که به نام شرکت‌های دارای حُسن شهرت باز شده‌اند. در این مرحله از زنجیره تطهیر، دارایی آماده ورود به مجاری اقتصادی به شکل قانونی آن می‌گردد و این مرحله با عنوان صابون زدن از آن یاد می‌کنند به عبارت دیگر در این مرحله شستشو کننده با اتکا به اصل راز داری بانک‌ها و محرمانه بودن رابطه وکیل و موکل به اخفای هویت خویش می‌پردازد و شبکه پیچیده‌ای از انتقالات مالی به وجود می‌آورد (جفری: ۱۳۸۱، ۲۸-۲۹).

ادغام و ترکیب

آخرین مرحله پول‌شویی «ادغام و ترکیب» است. در این مرحله، وجوه غیرقانونی توسط برخی فعالیت‌های ساده و یا پیچیده، با بدنه اصلی اقتصاد کشور ادغام می‌شوند. در این زمان، شناسایی و ردیابی پول‌های کثیف بسیار دشوار و در حد غیرممکن است. متأسفانه قوانین و مقررات حاکم بر نظام بانکی کشور ما تا حد زیادی امکان سوء استفاده از پول‌شویان را از نظام بانکی آسان کرده است. علت این امر آن است که بانک‌ها به صورت سنتی قوانین و مقررات اداری مبنی بر عدم دخالت بانک‌ها و مؤسسات مالی را رعایت می‌کنند و به همین دلیل، پایگاهی قابل اتکا و مطمئن برای انتقال پول و وجوه هستند. به عبارت دیگر، بانک‌ها و مؤسسات مالی به صورت سنتی عادت کرده‌اند بدون اینکه درباره منابع وجوه کنجکاوی کنند، به علت بخشی‌نگری برای بیشتر کردن منابع خود، فقط وظیفه دریافت و انتقال وجوه را فراهم می‌کنند، در صورتی که یقیناً این وجوه به صورت کوتاه مدت در بانک‌ها خواهد ماند و عواید چندانی برای بانک‌ها نخواهد داشت. این مرحله را «یکپارچه‌سازی یا انسجام» نیز می‌گویند و هدف و حلقه نهایی پول‌شویی است. در این زمان است که پول شسته شده توسط استفاده‌کننده نهایی

به نظام مالی کشور باز آورده شده و بدین‌روی، از تجسسّات و تحقیقات هر سازمان رسمی در جهت یافتن منبع پول در امان می‌ماند (شهریاری: ۱۳۸۶، ۵۷).

یکی از روش‌های قدیمی تکنیک دریافت وام است و همچنین قصور در پرداخت بدهی وام یکی دیگر از روش‌هایی است که به واسطه آن بانک وام دهنده در جهت اخذ مطالبات که به صورت وام به فرد پولشوا اعطا کرده اقدام می‌نماید بدین ترتیب که دارایی‌های وام گیرنده را نزد بانک است و به صورت پول‌های مشروع نیز است به حساب او متصل و از آن به میزان بدهی‌های شخص برداشت می‌نماید و موسساتی که پول‌های ناپاک در اختیار دارند مایل‌اند آن را با شرایط به این قبیل افراد وام بدهند زیرا منابع به دست آمده مشکوک و قابل سؤال است (جعفری: ۱۳۸۹، ۱۷).

برگرداندن پول‌های پاک شده و وارد کردن آن‌ها در جریان معاملات و نظام مالی و تجاری، پس از بیان مراحل گوناگون تطهیر پول صورت می‌گیرد. لازم به توضیح است که این بدان معنا نیست که تطهیرکنندگان پول در جریان فعالیت‌های مجرمانه خود، الزاماً باید از این سه مرحله عبور کنند، بلکه وقتی از لحاظ نظری درباره جرم تطهیر پول بحث می‌کنیم و به بررسی عینی موارد موجود در این زمینه می‌پردازیم، مشاهده می‌کنیم که بیشتر فعالیت‌های مجرمانه منتهی به تطهیر پول، دارای سه مرحله هستند، اما از لحاظ علمی، این مسئله قابل انکار نیست که روند تطهیر پول ممکن است خارج از این نظم و ترتیب تحقق یابد، به ویژه آنکه روش‌ها و فنونی که تطهیرکنندگان پول به کار می‌برند، روز به روز متحوّل و متعدّد می‌گردند و شناسایی و کشف این دسته از فعالیت‌های مجرمانه را دشوارتر می‌سازند. پس بنابراین در این مرحله مجرمان سعی می‌کنند که ظاهری مشروع برای عواید حاصله فراهم کنند به‌طوری که پول نامشروع حاصل از ارتکاب جرم با منابع مشروع مخلوط شده و دیگر هیچ ردی از خود باقی نمی‌گذارد. همچنین آنها با تأسیس شرکت‌های پوششی و سوء استفاده از عملیات

تجاری به نحوی که میزان قیمت کالا را بسیار بیشتر یا کمتر از میزان واقعی آن اظهار می کنند اظهار اعلامیه های دروغین در مورد صادرات و واردات کالا.. سعی در مشروع جلوه دادن اموال خود می کنند. این مرحله که پول شستشو شده به صورت درآمد مشروع که اغلب تابع مالیات است به جریان گذاشته می شود که عنوان خشکاندن پول های شست و شو شده می توان نام نهاد.

روش های پول شویی

در خصوص روش های پول شویی می توان به دو روش سنتی و روش الکترونیکی تقسیم نمود. در این قسمت هر یک از روش را توضیح خواهیم داد.

روش پول شویی سنتی

روش های سنتی پول شویی را می توان در موارد زیر بررسی نمود:

اسمورفینگ (تکثیر سپرده ای)

نخبگان پول شویی راهی معقول برای اینکارپیش می گیرند که پول عظیم را در شعبه های مختلف بانک ها به چند قسمت تقسیم کرده و وارد سیستم مالی می کنند، به طوری که ردیابی آن برای بانک ها و امور مالی بسیار سخت می شود. یکی از روش ها بدین صورت است که ابتدا پول را در بانک ها به ودیعه می گذارند سپس همدستان آن ها قادر می شوند هر ماه حدوداً مبلغ دو میلیون دلار به طور منظم از بانک دریافت کنند و از سود حاصله در جهت عملی کردن اهداف سازماندهی قاچاق مواد مخدر استفاده کنند. این شیوهی ساختاری بسیار ریز و دقیق در حقیقت یکی از پایه ای ترین راه ها برای پول شویی است که اسمورفینگ نام دارد. این عنوان توسط سافوس^۵، مدیر

^۵. Sophos.

اجرایی گرین بانک^۶ که اولین بار اظهار داشت افرادی که از پول شویان برای ایجاد سرمایه‌های خرد پول قرض می‌کنند وی را به یاد شخصیت‌های کارتونی اسمورفینگ می‌اندازد، زیرا این شخصیت‌ها کاملاً غیر قابل پیش بینی و غیر قابل شناسایی (مرموز) و تقریباً مردم آزار هستند. مثلاً در بخشی از این کارتون، اسمورفینگ‌های کوچک تلاش می‌کنند که رمز سیستم امانت‌ها و سپرده‌ها را بشکنند و کاملاً زیرکانه و موزیانه تمام رمزهای نرم افزارهای مربوطه را می‌شکنند. روش اسمورفینگ و تمام زیر مجموعه‌های زیر ساختاری این روش یکی از معمول‌ترین راه‌های سوددهی برای سازماندهی قاچاق مواد مخدر و فرآیندهای غیرقانونی و جرائم برای پول شویان است. البته شایان ذکر است که این عملیات ریز و ظریف پول شویان به راستی خیلی سخت مشخص می‌شود، یعنی بانکداران به سختی قادر به کشف و جلوگیری آن می‌شوند (احمدی: ۱۳۸۷، ۱۰۳-۱۰۴).

حساب‌های وابستگان

الزامات مربوط به تشخیص هویت، اغلب جنایتکاران را از افتتاح حساب تحت اسامی جعلی بر حذر می‌دارد. برای این منظور اغلب مواقع از حساب‌هایی که به نام منسوبین، وابستگان و آشنایان و سایرین افتتاح شده است استفاده می‌شود. از سایر روش‌هایی که معمولاً برای مخفی نگهداشتن هویت مالک ذینفع یک دارایی استفاده می‌گردد، می‌توان به استفاده از شرکت‌های مجازی که اغلب در یک حوزه قضایی دیگر تأسیس می‌گردد و نیز استفاده از نام وکیل جنایتکار (برای نگهداری حساب) اشاره نمود. این فنون معمولاً با چندین لایه از معاملات و به‌کارگیری انواع حساب‌ها ترکیب می‌گردد تا هرگونه تلاش برای پیدا کردن در حسابرسی دشوار گردد (پیشین، ۱۰۴).

^۶ - green bank

حساب‌های دسته جمعی

حساب‌های دسته جمعی عبارت از تکنیکی است که بیشتر توسط گروه‌های قومی از قاره افریقا و آسیا مورد استفاده قرار می‌گیرد. مهاجرین به کشور انگلیس مبالغ اندکی را به یک حساب واحد واریز می‌کنند که بعداً مبلغ موجود در حساب مذکور به خارج از کشور ارسال می‌گردد. اغلب مواقع حساب خارجی از تعدادی حساب‌ها که ظاهراً با یکدیگر ارتباطی ندارند و در کشور مبدأ قرار دارند و جوهری را دریافت می‌کنند. اگرچه این روش یقیناً توسط مهاجران و برای مقاصد قانونی (ارسال پول به کشور خود) مورد استفاده قرار می‌گیرند، اما مشاهده شده است که گروه‌های تبه‌کار برای شستشوی ثروت‌های غیر مشروع خود از این روش استفاده می‌نمایند (فیض زرین و نوروزی: ۱۳۸۴، ۳۱).

حساب‌های انتقالی واسط

حساب‌های انتقالی واسط عبارت است از حساب‌های سپرده دیداری که توسط یک بانک یا شرکت خارجی نزد یک بانک محلی افتتاح می‌گردند. بانک یا شرکت خارجی کلیه سپرده‌ها و چک‌های مشتریان (معمولاً اشخاص و شرکت‌های واقع در خارج از کشور) را به آن حساب نزد بانک محلی، واریز می‌نماید و یا به صورت تبعی حساب‌های فرعی بر روی آن حساب برای مشتریان خود در نظر می‌گیرد. مشتریان خارجی به عنوان صاحبان فرعی این حساب‌ها از حق امضاء برخوردار هستند و می‌توانند برای انجام فعالیت‌های بانکی بین‌المللی خود از این حساب‌ها استفاده نمایند. حساب‌های انتقالی واسط از منظر دستورالعمل‌های مربوط به شناخت مشتریان و رهنمودهای مربوط به شناخت مشتریان و رهنمودهای مربوط به تهیه گزارش‌های فعالیت‌های مشکوک آسیب‌پذیر هستند. بررسی‌ها نشان می‌دهد بسیاری از بانک‌هایی که این‌گونه حساب‌ها را عرضه می‌کنند قادر به تغییر هویت و ارائه اطلاعات مشتریان استفاده‌کننده از این حساب نمی‌باشند که این امر تهدیدات بسیار جدی از جانب

پولشویی را به سیستم وارد می‌نماید. حواله‌های بانکی، حواله نقدی و چک‌های صندوق که معمولاً در قبال پرداخت وجه نقد خریداری می‌شوند اغلب به عنوان ابزارهای متداول مورد استفاده پول شویان قرار می‌گیرند. دلیل استفاده از این ابزارها این است که معمولاً ابزارهای مذکور در وجه یک بانک معتبر و یا مؤسسه مالی معتبر کشیده می‌شوند و از این لحاظ امکان ردیابی منشأ پول از میان می‌رود (رحیمی مقدم: ۱۳۸۷، ۹).

روش‌های پولشویی الکترونیکی

پول شویی از طریق بانکداری الکترونیکی به دو روش مستقیم و غیرمستقیم انجام می‌شود. در روش مستقیم پولشو (عامل پولشویی) از طریق رابطه متقابل مستقیمی که با مؤسسه مالی دارد با ارائه هویت به روشی که نیت و قصد واقعی‌اش پنهان بماند، به راحتی عملیات پولشویی را انجام می‌دهد. ممکن است این شبهه ایجاد گردد که اگر پولشویی از طریق فضای مجازی و در بستر بانکداری الکترونیکی در حال انجام است، چرا روش به کار رفته را روش مستقیم می‌نامیم؟ در پاسخ باید گفت منظور از روش مستقیم این است که فرد پولشو با استفاده از فناوری «امضای دیجیتال» و از طریق اینترنت به صورت مستقیم با مؤسسه مالی مربوط ارتباط پیدا می‌کند و بدون حضور حضور فیزیکی در بانک یا مؤسسه مالی حساب باز کرده، با ارائه هویت‌های ساختگی و حتی جعل امضای دیجیتال، بدون این که توجه کسی را به خود جلب کند، مراحل پول شویی را انجام می‌دهد. پولشو در روش مستقیم می‌تواند از طریق پنهانکاری در ساختارهای تجاری، استفاده نادرست از تجارت‌های قانونی، به کاربرد اسناد و هویت‌های ساختگی، سوءاستفاده از مسائل مربوط به صلاحیت قانونی بین المللی و استفاده از امتیاز گمنامی و ناشناختگی در فضای مجازی به اهداف خود برسد، بدون این که تراکنش‌های انجام شده به عنوان تراکنش‌های مشکوک گزارش شود. روش دیگر مورد استفاده در پولشویی الکترونیکی، روش غیرمستقیم است. در این روش از رابطه مستقیم با مؤسسه مالی اجتناب می‌شود. هدف از چنین رابطه‌ای آن است که این معامله به عنوان یک معامله

مشکوک گزارش نشود. پولشویی الکترونیکی اغلب با استفاده از روش غیرمستقیم صورت می‌گیرد، زیرا دران روش، کار سریع تر پیش می‌رود، بدون این که توجه مقامات را به این نکته جلب کند که پول از منشأ غیرقانونی و غیرمشروع به دست آمده است. حوزه‌های تجاری که عمدتاً تحت تأثیر پولشویی الکترونیکی یا در معرض تهدید آن قرار دارند/ عبارت‌اند از: بانک‌های تجاری، مؤسسات اعتباری، اداره‌های پست، تجارت‌های بین‌المللی، کارگزاران سهام، شرکت‌های سرمایه‌گذاری و شرکت‌های بیمه و بانکداری الکترونیکی از این حوزه‌ها می‌توان به عنوان «بزه‌دیدگان بالقوه» پولشویی الکترونیکی نام برد. درهریک ازحوزه‌ها، پولشو به روشی به مقاصد خود می‌رسد (احمدی:۱۳۸۷، ۴۶).

بانکداری پیوسته

پولشویی الکترونیکی به سه روش بانکداری «پیوسته» را مورد تهدید قرار می‌دهد:

افتتاح حساب با استفاده از اینترنت، بدون ارائه هویت مشتری

مقررات بین‌المللی و داخلی، بانک‌ها را موظف می‌کند هرگونه تراکنش مشکوک را گزارش دهند. از طرفی پولشویان هم به سادگی می‌توانند از چنین محدودیتی بگریزند. این فرصت برای پولشویان از طریق امکاناتی که بانکداری پیوسته در اختیارشان می‌گذارد، فراهم می‌شود. مثلاً پولشو از طریق باز کردن حساب‌های «پیوسته» نزد تعدادی از شرکت‌ها که حساب بانکی اینترنتی دارند و فاقد مقررات و نظارت کافی هستند، از سیستم‌های پرداخت الکترونیکی استفاده می‌کند. مهم‌ترین امتیازی که بانکداری اینترنتی برای پولشویان دارد، احراز هویت مشتری است، چون در بانکداری اینترنتی مشکل بتوان هویت مشتری را احراز و اطلاعات را ثبت و نگهداری کرد و تراکنش‌های مشکوک را گزارش داد. در اولین گام تعامل بین مشتری جدید و مؤسسه مالی، همیشه یک ریسک

بالقوه وجود دارد. سازوکارهای جاری ضد پولشویی در اغلب کشورها حداقل در آغاز روابط تجاری بر احراز هویت مشتری تأکید دارند. درباره بانکداری اینترنتی در صورتی که روبه‌های گشایش حساب و سایر تعاملات بانک بدون حضور فیزیکی مشتری و ارتباط چهره به چهره با او یا بدون ارتباط با حساب‌های سنتی موجود صورت پذیرد، مشکلات مؤسسات مالی افزایش می‌یابد. حتی اگر مؤسسات مالی تعهدات مربوط به احراز هویت را در زمان گشایش حساب مراعات کرده باشند، به لحاظ عدم تعامل چهره به چهره در تراکنش‌های جاری اینترنتی، استفاده کننده از حساب ممکن است غیر از فردی باشد که حساب را باز کرده است. در واقع با حذف تعامل شخصی بین مشتری و مؤسسه، بسیار مشکل می‌توان فهمید که چه کسی به طور واقعی حساب را کنترل می‌کند و چه چیزی صحت عملکرد تجاری را تأیید می‌کند. مؤسسات مالی به صورت عادی تنها قادر به تعیین این نکته هستند که یک حساب خاص صرفاً در یک زمان خاص قابل دسترسی است. بانک تنها قادر است معین کند که دسترسی به وسیله نگهدارنده حساب صورتی صورت می‌گیرد و هیچ روشی برای تعیین محلی که مشتری تراکنش را انجام می‌دهد، وجود ندارد. به این معنا که شخص در نهایت قادر است تعدادی از حساب‌ها را هم زمان کنترل کند، بدون این که توجه مؤسسات مالی یا مؤسسه ای را که در آن حساب دارد، جلب کند. بنابراین، مؤسسات مالی راهی جهت مظنون شدن به تبادلات عادی ندارند و به طور کلی معیارهای خاصی برای ارائه گزارش نسبت به این گونه تراکنش‌های مشکوک در نظر نمی‌گیرند (حسینی و آذری: ۱۳۹۴، ۱۳۶).

ویژگی بانکداری اینترنتی و نیز گسترش استفاده از کارت‌های پیش پرداخت، مثل کارت‌های اعتباری، پولشویان را قادر ساخته تا پول الکترونیکی را به سادگی از یک کارت به کارت دیگر منتقل کنند. گاهی پول شویان از هکرها هویت‌های ساختگی را به قیمت نازلی می‌خرند تا بتوانند با استفاده از این هویت‌ها، حساب‌هایی را در وب سایت بانک مربوط باز کنند یا اینکه خود اقدام به راه اندازی یک وب سایت کرده، با استفاده از آن به جزئیات

اطلاعات کاربرانشان دسترسی پیدا کنند. سپس اطلاعات کارت‌های پیش پرداخت شده یا کارت هوشمند را به بهانه خدماتی که ظاهراً قرار است به آن‌ها ارائه شود، مطالبه می‌کنند تا پول‌های کثیف را در این حساب‌ها سپرده گذاری کنند. در واقع پول شویان در این روش با فریفتن کاربرانشان و با به دست آوردن اطلاعات کارت‌های هوشمند آنان، به سادگی پول‌های کثیف را به این حساب‌ها منتقل می‌کنند و عملیات پول شویی را انجام می‌دهند.

استفاده از فناوری رمزنگاری و امضای دیجیتال

از مهم‌ترین فناوری‌هایی که در پول و بانکداری الکترونیکی برای اجرای صحیح امور و بالا بردن ضریب اطمینان کارکردها به کار می‌رود، فناوری رمزنگاری و امضای دیجیتال است. به طور خلاصه، کارکرد فناوری رمزنگاری این است که محتوا را به شکلی نامفهوم و غیر قابل درک تبدیل می‌کند و برای این که به حالت اولیه برگردد، لازم است فرایند رمزگشایی اجرا شود که بدیهی است فقط سازنده و واگذارنده این فناوری و ارسال کننده و دریافت کننده محتوا توانایی انجام آن را دارند. با توجه به توضیحات مشخص می‌شود که اگر پول الکترونیکی رمزنگاری شود، دیگر محتوای آن نامفهوم نخواهد شد و تنها دریافت کننده آن که مشخص نیست در کدام نقطه از جهان قرار داد، می‌تواند با اجرای کامل برنامه رمزگشایی مربوط از آن آگاهی یابد. به این ترتیب چنان سطحی از محرمانه ماندن و ناشناس ماندن برای این مبادلات فراهم می‌شود که هر کس می‌تواند از هر جای دنیا مبلغ مورد نظر خود را به نقطه دیگر ارسال کند، بی آن که کسی از محتوای آن آگاهی یابد (حبیب زاده و میرمجیدی: ۱۳۸۹، ۲۹-۳۰).

استفاده از عاملین پول شویی

گاهی اوقات پولشویان جهت انجام فرایند پول شویی از افرادی که همان «عاملین پول شویی» هستند، استفاده می‌کنند، اشخاص حقیقی یا حقوقی که در ظاهر وجهه قانونی دارند و به پولشویان در پول شویی کمک می‌دهند.

در حقیقت این عاملین، به نوعی فعالیت‌های مجرمانه را پوشش می‌دهند. لازم به ذکر است که پولشو نه فقط در این روش، بلکه در استفاده از سایر روش‌های موجود نیز از کمک این دسته از افراد منتفع می‌گردد تا با کمک آنان فرایند پول‌شویی را اجرا کند (فرنود و همکاران: ۱۳۸۷، ۷۶).

قمار اینترنتی

در میان فعالیت‌های انجام‌شده برای شستن پول از سوی مؤسسات غیرمالی، موارد به کارگیری قمارخانه برای انجام دادن جرائم پول‌شویی به وفور یافت می‌شود. امروزه قمارخانه‌های سنتی برای جلوگیری از جرائم پول‌شویی قانونمند شده‌اند و بسیاری از کشورها نیز وادار شده‌اند تا همین شیوه (قانونمند ساختن قمارخانه‌ها) را در پیش گیرند. با نظام‌اند شدن قمارخانه‌های سنتی، قمارخانه‌های اینترنتی محل خوبی برای پولشوها شده است. در حال حاضر صدها وب سایت قمارخانه در منطقه کارائیب تأسیس شده که بهشت مالیاتی تلقی می‌شود. بسیاری از این وب سایت‌ها توسط دولت قانونمند نشده‌اند و برخی از آن‌ها هویت مشتری را نیز درخواست نمی‌کنند. تمام این ظرفیت‌های بالقوه، فرصت‌های پول‌شویی را برای مجرمان فراهم می‌کنند. فرایند قمار یا شرط بندی اینترنتی این چنین است که مجرمان ابتدا یک حساب بر روی وب سایت اینترنت باز می‌کنند، سپس پول کتیف را به همان میزانی که ژتون می‌گیرند به حساب اینترنتی وب سایت (قمارخانه مربوط) ارسال می‌دارند و آنگاه روی پول‌های پرداخت شده، شرط بندی می‌کنند. این روش با استفاده از کارت‌های اعتباری، چک، انتقالات سیمی (نقل و انتقال پول در شبکه) و به ویژه پول الکترونیکی - که گمنام تر از سایر ابزارها است - به سهولت قابل انجام بوده، مبارزه با این قبیل شیوه‌های پول‌شویی را بسیار دشوار ساخته است (میرمحمدصادقی: ۱۳۸۲، ۵۵).

کارت‌های از پیش پرداخت شده

این کارت‌ها به عنوان یکی از ابزارهای پرداخت الکترونیکی، می‌توانند به شکل کارت‌های اعتباری باشند که جهت خرید خدمات اینترنتی به کار می‌روند. تصور کنید فردی توانسته از طریق ارتکاب جرم، مقادیری پول تحصیل کند و سپس اقدام به خرید مقدار زیادی کارت تلفن یا کارت اینترنت می‌کند. آنگاه کارت‌های خریداری شده را به قیمتی پایین‌تر از خرید در بازار می‌فروشد و درآمد حاصل را به حساب خود می‌ریزد و بدین ترتیب پول‌های کثیف شسته می‌شود؛ یا فردی که پول کثیف را در دست دارد، حجمی از خدمات اینترنت را از یک ارائه‌کننده خدمات می‌خرد و سپس با چاپ کارت‌های اینترنتی، آن‌ها را به مغازه دارها و یا دکه‌های روزنامه فروشی با قیمت پایین‌تر می‌فروشد و پول آن را به حساب خود واریز می‌کند. در این صورت اگر کسی او را درباره منشأ پول‌ها مورد سؤال قرار دهد خواهد گفت پول‌ها را از طریق خرید و فروش به دست آورده، در حالی که چنین نبوده و او از طریق، فرایند پول‌شویی را تسهیل کرده و امکان شناسایی و دستگیری خود را دشوار ساخته است (جلالی فراهانی: ۱۳۸۴، ۱۰۹).

حراج‌های پیوسته

شرکت‌هایی که حراج الکترونیکی دارند و وب سایت‌هایی را با کارکرد حراج الکترونیکی راه اندازی می‌کنند، دارای حساب بانکی هستند. فروشنده کالای خود را از طریق این وب سایت معرفی می‌کند و خریدار پس از پسند کالا، پول آن را به حساب شرکت می‌ریزد. سپس فروشنده کالا را برای خریدار ارسال می‌کند و در صورتی که خریدار تأیید کند کالای دریافتی همان است که سفارش داده، شرکت پول را به حساب فروشنده واریز خواهد کرد. حال ممکن است عاملان پول‌شویی از این امکان جهت پول‌شویی استفاده کنند، بدین ترتیب که مشخصات یک کالای گرانقیمت را ظاهراً جهت فروش بر روی وب سایت نمایش می‌دهند و فرد دیگری به عنوان خریدار

صوری اقدام به خرید آن کرده، وصول کالا را به شرکت اعلام می‌کند. بدین ترتیب، پول کثیف توسط یکی از عاملان پول‌شویی به عامل دیگر منتقل می‌شود (انصاری و شاه بهرامی: ۱۳۹۳، ۱۷۹).

نتیجه گیری

به طور کلی پول‌شویی عبارت است از هر نوع عمل یا اقدام به عمل برای مخفی کردن یا تغییر ظاهر دادن هویت عواید نامشروع، به طوری که وانمود شود که از منابع قانونی سرچشمه گرفته‌اند. به عبارتی پول‌شویی فرایندی است که طی آن شکل، مبدأ، مشخصات، نوع، افراد ذی نفع یا مقصد نهایی پول‌های آلوده تغییر می‌کند. تدابیر اعمال شده در بازارهای مالی پیشرفته، برای شناسایی و تعقیب موارد پول‌شویی، فعالیت تبهکارانه را به بازارهای کمتر توسعه یافته (از نظر نظام مالی) سوق داده است. اگر با فعالیت‌های پول‌شویی مقابله نشود، می‌تواند نظام مالی را فاسد و کوشش‌های توسعه را در بازارهای نوپا زمین گیر کند. پول‌شویی اغلب شامل سلسله پیچیده‌ای از معاملات است؛ اما عموماً شامل سه مرحله اساسی است: مرحله اول جایگذاری؛ تزریق پول‌های کثیف به سیستم پولی و مالی مرحله دوم لایه چینی؛ جداسازی رابطه بین عواید غیرقانونی با مبدأ یا فعالیت‌های موجود آن‌ها مرحله سوم یکپارچه سازی؛ دادن ظاهر قانونی به ثروت حاصل از عواید غیرقانونی آثار اقتصادی پول‌شویی عبارت‌اند از: اخلال و بی‌ثباتی در اقتصاد، کاهش درآمد دولت، کاهش کنترل دولت بر سیاست‌های اقتصادی، تغییر جهت سرمایه‌گذاری‌ها و خروج سرمایه‌ها از کشور تضعیف امنیت اقتصادی، تضعیف بخش خصوصی، ایجاد وانعی برای خصوصی سازی، تضعیف یکپارچگی و تمامیت بازارهای مالی، تأثیر منفی بر نرخ بهره و ارز، افزایش ریسک اعتباری. علاوه بر آن پول‌شویی باعث انتقال قدرت اقتصادی از بازار، دولت و شهروندان به مجرمان و سازمان‌های متخلف می‌گردد. قدرت اقتصادی منتقل شده به سازمان‌ها و اشخاص مجرم آثار مخربی بر همه ارکان و اجزای جامعه دارد. در مجموع پدیده پول‌شویی می‌تواند با آلوده کردن و بی‌ثباتی بازارهای مالی، ارکان سیاسی، اقتصادی و بنیان‌های اجتماعی را به خطر اندازد. به طور کلی، نکته مشترک تمامی اقدامات بین‌المللی انجام یافته برای مبارزه با پول‌شویی، توجه به پول به عنوان مهم‌ترین عامل انگیزشی تمامی انواع جرائم مزبور تا حدود زیادی به جلوگیری از بهره‌مند شدن بزهکاران از منافع فعالیت‌های بزهکارانه بستگی دارد. دو دیدگاه متفاوت در این باره در دو حالت حدی نگرش اروپایی و نگرش آمریکایی قابل شناسایی است.

نگرش اروپایی، بانکها و سایر نهادهای مالی را در ارزیابی موارد مشکوک آزاد می‌گذارد؛ مشروط بر آنکه موارد مزبور و مرتبط با عملیات پول شویی به مقامات ذی صلاح اعلام گردد. اما در سوی دیگر، نگرش آمریکایی نهادها و مؤسسات مزبور را وادار می‌سازد که اطلاعات مربوط به هر گونه نقل و انتقال یا دادوستد بیش از ده هزار دلار را افشا کنند. به طور کلی در ایران فراهم آوردن زمینه‌های قانونی، مقرراتی و اجرایی لازم برای شناسایی و انسداد مجاری نفوذ پول‌های کثیف به شبکه مالی رسمی اقتصاد ملی از اهمیتی اساسی برخوردار است. افزایش جرائم سازمان یافته در سطح جهانی و داخلی و ضرورت مقابله با آنها، جرم‌انگاری این پدیده را ضروری ساخته است از جمله اقدام‌های مؤثر و ضروری برای مبارزه با پدیده پول‌شویی، جرم‌انگاری و تعیین ضمانت اجرای کیفری برای ارتکاب این عمل است. عدم مبارزه با پول‌شویی موجب شیوع بیشتر جرائم می‌شود و تمایل به سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های مولد را کاهش می‌دهد و زمینه تضعیف بنیان‌های اقتصادی کشور را فراهم می‌آورد. به همین دلیل ضروری است که هر چه سریع‌تر و بیش از پیش با اتخاذ تدابیر مناسب برای مبارزه با تطهیر پول‌های کثیف اقدام شود تا از این طریق عرصه بر رفتارهای مجرمانه محدود گردد و پولشویان سرکوب و پول‌شویی ریشه‌کن گردد که در این صورت موفق به مبارزه با جرائمی از قبیل قاچاق مواد مخدر، قاچاق کالا و ارز، فساد اداری و سایر جرائم مرتبط شده‌ایم.

پیشنهادات

۱. ایجاد واحد اطلاعات مالی بر طبق مدل پیشنهادی در اسناد بین‌المللی به عنوان مرکزی برای دریافت، تحلیل و بررسی موارد گزارشات پول‌شویی و همچنین نظارت بر اجرای مقررات مبارزه با پول‌شویی در نهاد و مؤسسات مشمول قانون و مدیریت و هماهنگی بین این مؤسسات و ایجاد ارتباط بین این مؤسسات و نهادها و مراجع قضایی و همچنین تبادل اطلاعات و همکاری با واحد اطلاعات مالی کشورهای دیگر مورد توجه قرار بگیرد.
۲. با توجه به انعطاف‌پذیری و تغییر شیوه‌های پول‌شویی لازم است هر از چندگاهی در نظام مبارزه با این جرم تجدید نظر شده و این نظام روز آمد شود تا راهکارها و شیوه‌های متناسب با روش‌های جدید پول‌شویی اتخاذ شود. و تدابیر اتخاذی دچار کهنگی و در نتیجه ناکارآمدی نگردند. همان گونه که در خود اسناد بین‌المللی راجع به پول‌شویی نیز جا برای تجدید نظر و بررسی مجدد این اسناد هر چند سال یک بار پیش بینی شده است.
۳. تنقیح قوانین موجود و تقنین جدید ناظر به خلاهای ایجاد شده ناشی از پیچیده شدن طرق پول‌شویی.

۴. نظارت جامع و مستمر بانک مرکزی بر گردش پولی و بازارهای مالی و مؤسسات پولی اعتباری و آموزش کارکنان بانکها و صرافیها، جهت شناسایی عملیات پولشویی و دقت بر عملیات بانکی.

منابع:

منابع و ماخذ

الف. کتب

۱. آخوندی، محمود (۱۳۸۸)، آیین دادرسی کیفری، جلد دوم، انتشارات فرهنگ و ارشاد اسلامی، تهران.
۲. آشوری، محمد (۱۳۹۱)، آیین دادرسی کیفری، جلد دوم، انتشارات سمت، تهران.
۳. آلن شوت، بول (۲۰۰۳)، دلیل مرجعی به شأن مکافحه غسل الاموال و محاربه تمویل الارهاب، الطبعة الاولى، بنک الدولی، الولايات المتحدة الامریکیه.
۴. آنسل، مارک (۱۳۹۰)، دفاع اجتماعی، ترجمه محمد آشوری و علی حسین نجفی ابرندآبادی، انتشارات دانشگاه تهران، تهران.
۵. اردبیلی، محمد علی (۱۳۸۴)، معاضدت قضایی و استرداد مجرمان، جلد اول، انتشارات سلسبیل، تهران.
۶. _____ (۱۳۹۳)، حقوق جزای عمومی، جلد اول، نشر میزان، تهران.
۷. _____ (۱۳۹۴)، حقوق جزای عمومی، جلد دوم، نشر میزان، تهران.
۸. استفانی، گاستون و همکاران (۱۳۹۰)، حقوق جزای عمومی، جلد اول، ترجمه حسن دادبان، انتشارات دانشگاه علامه طباطبایی، تهران.
۹. اسعدی، سید حسین (۱۳۸۶)، نقش فرآیند پول شویی و مصادره اموال در روند قاچاق مواد مخدر، مجموعه سخنرانی‌ها و مقالات همایش بین‌المللی مبارزه با پول‌شویی، نشر وفاق، تهران.
۱۰. افوسو، اماه (۱۳۸۴)، چارچوب‌های حقوقی مقابله با فساد، ترجمه احمد رنجبر، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، تهران.
۱۱. باقرزاده، احد (۱۳۸۲)، پیامدهای پول‌شویی و راهبردهای کنترلی با رویکرد به اسناد بین‌المللی، نشر وفاق، تهران.
۱۲. بکاریا، سزار (۱۳۹۰)، رساله جرائم و مجازتها، ترجمه محمد علی اردبیلی، نشر میزان، تهران.
۱۳. تجلی، سید آیت اله (۱۳۹۰)، مبارزه با پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم در بانک‌ها، آراد کتاب، کهکشان دانش، تهران.
۱۴. تذهیبی، فریده (۱۳۸۶)، پول‌شویی و سیستم بانکی، انتشارات زعیم، تهران.
۱۵. جباری، محمد (۱۳۸۷)، گونه‌های پول‌شویی و آثار ان براققتصاد، مرکز تحقیقات استراتژیک، تهران.

۱۶. جفری، رایینسون (۱۳۸۱)، شستشوی پول‌آلوده، ترجمه‌البرت برنادی، انتشارات کلک آزادگان، تهران.
۱۷. دهخدا، علی‌اکبر (۱۳۷۵)، لغت‌نامه، جلد چهارم، موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران، تهران.
۱۸. رهبر، فرهاد و میرزاوند (۱۳۸۹)، پول‌شویی و روش‌های مقابله با آن، انتشارات دانشگاه تهران، تهران.
۱۹. ساکی، محمدرضا (۱۳۸۷)، آشنایی به اجرم پول‌شویی، انتشارات جاودانه، تهران.
۲۰. سلیمی، صادق (۱۳۹۰)، جنایات سازمان یافته فراملی، انتشارات تهران صدا، تهران.
۲۱. شمس ناتری، محمد ابراهیم (۱۳۸۰)، اصل برائت و موارد عدول از آن، علوم جنایی (مجموعه مقالات در تجلیل از استاد دکتر محمد آشوری، انتشارات سمت، تهران).
۲۲. شهریاری، محمد (۱۳۸۶)، پول‌شویی در اسناد بین‌المللی حقوق ایران، نشر دادیار، اصفهان.
۲۳. شهری، غلامرضا و ستوده جهرمی، سروش (۱۳۷۳)، نظریات اداره حقوقی در زمینه مسائل کیفری، جلد اول، انتشارات روزنامه رسمی کشور، تهران.
۲۴. صانعی، پرویز (۱۳۹۳)، حقوق جزای عمومی، نشر طرح نو، تهران.
۲۵. صحراپیان، سید مهدی (۱۳۸۱)، سوییس بزرگ‌ترین مرکز تطهیر پول جهان، ناشر مؤلف، تهران.
۲۶. عربیه، غلامحسین (۱۳۹۰)، پدیده پول‌شویی در حقوق ایران، پول‌شویی، نشر وفاق، تهران.
۲۷. فرنود، حسنعلی؛ سلطانی، سهیلا و ضرابیه، فرشته (۱۳۸۷)، مدیریت بانکداری الکترونیکی، انتشارات سبزان، تهران.
۲۸. فیض زرین قلم، بهرام و نوروزی، مجید (۱۳۸۴)، مقررات پیشگیری از پول‌شویی در مؤسسات مالی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، تهران.
۲۹. کمیته معاضدت قضایی ستاد مبارزه با مواد مخدر (۱۳۸۲)، پول‌شویی، انتشارات وفاق، تهران.
۳۰. گسن، ریموند (۱۳۷۴)، جرم‌شناسی کاربردی، ترجمه مهدی کی‌نیا، ناشر مجد، تهران.
۳۱. گلدوزیان، ایرج (۱۳۹۰)، بایسته‌های حقوق جزای عمومی، نشر میزان، تهران.
۳۲. گل محمدی خامنه، علی (۱۳۸۴)، پیشگیری از جرائم، انتشارات جام جم، تهران.
۳۳. _____ (۱۳۹۳)، محشای قانون مجازات اسلامی، انتشارات مجد، تهران.
۳۴. محقق داماد، سید مصطفی (۱۳۹۰)، مباحثی از اصول فقه، نشر علوم اسلامی، تهران.
۳۵. _____ (۱۳۹۳)، قواعد فقه؛ بخش مدنی (مالکیت - مسئولیت)، مرکز نشر علوم اسلامی، تهران.

۳۶. محمودی، وحید (۱۳۹۰)، پدیده پولشویی و مبارزه با آن، نشر وفاق، تهران.
۳۷. مدنی، سید جلال الدین (۱۳۹۰)، آیین دادرسی کیفری، انتشارات پایدار، تهران.
۳۸. معظمی، شهلا (۱۳۸۴)، جرم سازمان یافته و راهکارهای جهانی مقابله با آن، نشر دادگستر، تهران.
۳۹. معین، محمد (۱۳۶۳)، لغت نامه، انتشارات امیرکبیر، تهران.
۴۰. موسوی مقدم، محمد (۱۳۸۱)، تطهیر درآمد ناشی از جرم، انتشارات رضوانی، تهران.
۴۱. میر محمد صادقی، حسین (۱۳۸۲)، پولشویی، مجموعه سخنرانی‌ها و مقالات همایش بین المللی مبارزه با پولشویی، جلد دوم، نشر وفاق، شیراز.
۴۲. _____ (۱۳۸۵)، حقوق جزای بین الملل، نشر میزان، تهران.
۴۳. _____ (۱۳۹۳)، حقوق جزای اختصاصی، نشر میزان، تهران.
۴۴. _____ (۱۳۹۴)، حقوق جزای اختصاصی، نشر میزان، تهران.
۴۵. موسوی بجنوردی، محمد حسن (۱۳۷۷)، القواعد الفقهیه، جلد چهارم، مطبوعه الآداب، بیروت.
- ۴۶.
- ب. مقالات**
۱. آزمایش، علی (۱۳۸۵)، تروریسم بین المللی، مجله تخصصی دانشگاه علوم رضوی، ش ۲.
۲. آقای نیا، حسین (۱۳۸۸)، تقریرات درس حقوق جزای عمومی ۲، کارشناسی ارشد دانشگاه تهران.
۳. احمدی، محمد (۱۳۸۷)، پولشویی و ماهیت حقوقی آن، مجله معرفت، ش ۲۵.
۴. انصاری، زربخش و شاه بهرامی، اسدالله (۱۳۹۳)، ضرورت استفاده از سیستم‌های تشخیص پولشویی در بانکداری الکترونیکی، فصلنامه روند، ش ۶۸.
۵. باقری، فاطمه (۱۳۹۱)، بررسی انتقادی بعد کیفری قانون مبارزه با پولشویی، مجله کارآگاه، ش ۲۱.
۶. باقری، فاطمه (۱۳۹۴)، بررسی تطبیقی راهکارهای پیشگیری از جرم پولشویی در قانون مبارزه با پولشویی و کنوانسیون مریدا، مجله کارآگاه، ش ۳۱.
۷. جزایری، مینا (۱۳۸۲)، پولشویی، جرم پولشویی به عنوان جرم مستقل، مقالات همایش بین المللی مبارزه با پولشویی، دانشگاه شیراز.
۸. جلالی فراهانی، امیر حسین (۱۳۸۴)، پولشویی الکترونیکی، مجله فقه و حقوق، ش ۴.
۹. حبیب زاده، محمدجعفر و میرمجیدی، سید سپیده (۱۳۸۹)، نقش بانکداری الکترونیکی در پولشویی و روش‌های مقابله با آن، مجله پژوهش‌های حقوق تطبیقی، ش ۱۵.

۱۰. حسن زادی، علی (۱۳۸۸)، تطهیر پول و نظام مالی بین المللی، مجله اقتصادی، ش ۱۱.
۱۱. حسینی، سید حسین و آذری، افشین (۱۳۹۴)، پیشگیری از جرم پولشویی در نظام حقوقی و بانکی، مجله آموزه‌های حقوق کیفری، ش ۱۰.
۱۲. حیدری، علی مراد (۱۳۸۳)، جرم انگاری پولشویی، نشریه فقه و حقوق، ش ۱۶.
۱۳. خالقی، علی (۱۳۸۳)، انتقال محکومان: تحولی بزرگ در شناسایی اعتبار احکام کیفری خارجی در ایران، مجله دانشکده حقوق و علوم سیاسی، ش ۶۴.
۱۴. خمایی زاده، فرهاد (۱۳۸۲)، مبارزه با پولشویی در بانکها و مؤسسات مالی (نگاهی به قانون ضد تروریسم ایالات متحده امریکا)، مجله حقوقی، ش ۲۹.
۱۵. رحیمی مقدم، علیرضا (۱۳۸۷)، پولشویی در تجارت بین الملل، نشریه بانک ملی ایران، ش ۱۴۸.
۱۶. ژان، بوریگان (۱۳۷۸)، بزهکاری سازمان یافته در حقوق فرانسه، ترجمه علی حسین نجفی ابرندآبادی، مجله تحقیقات حقوقی، ش ۲۲.
۱۷. شفیع، سعیده و صبوری دیلمی، محمدحسن (۱۳۸۸)، بررسی شیوه‌های مبارزه با پدیده پولشویی با تاکید بر راهکارهای مالیاتی، فصلنامه تخصصی مالیات، ش ۵.
۱۸. شمس ناتری، محمد ابراهیم (۱۳۸۰)، پولشویی، آثار و عکس العملها، اندیشه‌های حقوقی، ش ۵.
۱۹. علیزاده، ژیلا (۱۳۸۳)، مقابله با پولشویی و نقش آن در مبارزه با سالم سازی اقتصاد، نشریه بانک و اقتصاد، ش ۳۸.
۲۰. غلامی، علی (۱۳۹۰)، مبارزه با پولشویی در قوانین ایران و اسناد بین المللی، مجله مطالعات اقتصادی، ش ۷.
۲۱. کمالی، لیلا (۱۳۹۱)، آشنایی با جرم پولشویی، مجله مقالات حقوقی، ش ۱۴.
۲۲. کوشا، جعفر (۱۳۸۷)، نقش دادستان در مبارزه با پولشویی، خبر نامه انجمن ایرانی جرم‌شناسی، ش ۱۰.
۲۳. گلدوزیان، ایرج و عباسی، اصغر (۱۳۸۵)، جرم پولشویی و گستره آن در اسناد بین المللی و نظام حقوقی ایران، مجله دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران، ش ۴.
۲۴. میرزاوند، فضل الله (۱۳۸۲)، اهمیت قانونگذاری در مبارزه با پولشویی، مجله مجلس و راهبرد، ش ۳۷.

۲۵. نجفی ابرندآبادی، علی حسین (۱۳۷۹)، پیشگیری از بزهکاری و پلیس محلی، مجله امنیت، ش ۱۹.

ج. پایان نامه ها

۱. بابایی خانه سر، عباس (۱۳۸۵)، پاکسازی پول و نقش آن در جرائم فراملی، پایان نامه کارشناسی ارشد حقوق جزا و جرم شناسی دانشگاه تهران.
۲. حیدری، علی مراد (۱۳۸۲)، تطهیر پول در اسناد بین المللی و حقوق جزای ایران، پایان نامه کارشناسی ارشد، مجتمع آموزش عالی قم.
۳. جعفری، باقر (۱۳۸۹)، بررسی پول شویی در سیاست جنایی ایران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره).
۴. سعادت، گلنار (۱۳۹۱)، بررسی اثرات مبارزه با پول شویی بر جذب منابع در سیستم بانکی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور تهران.
۵. قنبری، سلیم (۱۳۸۹)، بررسی تحلیلی پول شویی در قوانین کیفری ایران و مطالعه تطبیقی آن با اسناد بین المللی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور تهران.